

ปัจจัยเสี่ยงต่อการกลับเป็นซ้ำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

สุจิตรา คุ่มสะอาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยเสี่ยงต่อการกลับเป็นซ้ำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

RECURRENT OF STROKE RISK FACTORS AMONG STROKE PATIENTS

สุจิตรา คุ่มสะอาด 5737671 PHCN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิชา เทียงธรรม, ส.ค. (การพยาบาลสาธารณสุข), เพลินพิศ สุวรรณอำไพ,
Ph.D. (ENVIRONMENTAL HEALTH SCIENCES)

บทคัดย่อ

การศึกษาแบบย้อนหลัง (Case-control study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมที่มีผลต่อการกลับเป็นซ้ำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คนอายุ 35-80 ปี แบ่งเป็นกลุ่มศึกษา (case) คือ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีการกลับเป็นซ้ำ (recurrence stroke) 110 คน และกลุ่มควบคุม (control) คือ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (post stroke) 110 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติโคสแควร์ และวิเคราะห์ความสามารถในการทำนายโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติกแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Logistic Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า จากการวิเคราะห์ ปัจจัยส่วนบุคคลและพันธุกรรม ปัจจัยด้านพฤติกรรม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์ต่อการกลับเป็นซ้ำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) ได้แก่ ลักษณะครอบครัว การมีโรคความดันโลหิตสูง ความรู้เรื่องอาการเตือนของโรค การรับรู้ความรุนแรงของการกลับเป็นซ้ำ ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการมาตรวจตามนัด และแรงสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติกพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกลับเป็นซ้ำของโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) ได้แก่ ลักษณะครอบครัว (Adjusted OR = 9.99, 95% CI = 1.04 -95.24) ความรู้เรื่องอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมองที่ไม่ถูกต้อง (Adjusted OR = 7.93, 95% CI = 2.21-28.23) แรงสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวในระดับต่ำ (Adjusted OR = 9.45, 95% CI = 2.05-43.53) การรับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสมกับสภาวะของโรค (Adjusted OR = 4.52, 95% CI = 1.68-12.15) มีโรคร่วมของความดันโลหิตสูง (Adjusted OR = 27.45, 95% CI = 1.89 -397.98)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ควรตระหนักถึงปัจจัยข้างต้นเป็นปัจจัยในการป้องกันการเกิดการกลับเป็นซ้ำของโรคหลอดเลือดสมอง (recurrent stroke) นอกจากนี้พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเพื่อสร้างความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ

คำสำคัญ : การกลับเป็นซ้ำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง / พฤติกรรมสุขภาพ / แรงสนับสนุนจากครอบครัว

RECURRENT OF STROKE RISK FACTORS AMONG STROKE PATIENTS

SUJITTRA KHUMSA-ARD 5737671 PHCN/M

M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WEENA THIANGTHAM, Dr. P.H. (PUBLIC HEALTH NURSING), PLERNPIT SUWAN-AMPAI, Ph.D. (ENVIRONMENTAL HEALTH SCIENCES)

ABSTRACT

The purpose of this Case-Control Study intended to study the behavioural factors affecting recurrent stroke incidence among stroke patients Two hundred and twenty stroke patients (35- 80 years old) were divided in to two equal groups for study purposes, a case group and a control group. A structured interview questionnaire was utilized for data collection. Data was analysed using Chi-Square test and Stepwise Multiple Logistic Regression.

The results revealed personal and heredity factors, behavioural factors, and environmental factors significantly correlated with recurrent stroke incidence (p -value < 0.05). These factors specifically were family characteristics, hypertension, knowledge of warning signs for recurrent stroke, perceived severity of recurrent stroke, dietary habits, sedentary behaviour, inconsistent follow up, and degree of family support. Multiple Logistic Regression analysis revealed risk factors as significant among post stroke patients (p -value < 0.05) to be family characteristics (Adjusted OR = 9.99, 95% CI =1.04 -95.24), ignorance of warning signs for recurrent stroke (Adjusted OR = 7.93 , 95% CI =2.21-28.23), low degree of family support (Adjusted OR = 9.45 , 95% CI =2.05-43.53), poor dietary habits(Adjusted OR = 4.52, 95% CI =1.68-12.15), and hypertension comorbid (Adjusted OR = 27.45, 95% CI =1.89 -397.98).

According to this study, the above mentioned factors should be considered by stroke patients to prevent the recurrence of stroke. Practitioner nurses and public health organizations should cooperate in organizing events for stroke patients to prevent recurrent stroke.

KEY WORDS: RECURRENT STROKE/ BEHAVIORS/ FAMILY SUPPORT

180 pages